

On. Biblioteca Universității din Cluj. e. extr.

CLUJ

RUMANUL

REDACTIA

și

ADMINISTRAȚIA

ARAD,

Strada Meșteru No. 1

401

Redactor:
IBERIC VUIA.

Aniversarea a zece ani, dela evenimentele cari și la noi și aiurea, au fost începutul unei noi vieți politice determină comparații și judecați între diferitele situații morale și economice în care se găesc azi popoarele ce și au cucerit libertățile politice...

Intre Statele succesoare, acest examen, făcut și numai sumar, așează România, la un loc ce nu convine demnității noastre naționale și pe care nu-l merităm prin altceva decât prin slaba reacțiune cu care până aci am răspuns unor metode de guvernământ, anacronice și păgubitoare.

Când toate Statele, necesar și-au primenit cadrele de guvernare prin metode noi de capacități, noi primim să fim conduși, la ruină, de către oamenii sclerotici și avariați de propriile lor greșeli

Mișcarea generală ce s'a pornit și care își intensifică efortul din ce în ce mai hotărâtor, este pe cale de a inaugura o nouă eră: aceea a oamenilor cinstiți și capabili. Se creiază astfel, firesc și impunător, curentul proaspat de viață, fără de care ne sufocăm într-un chip rușinos...

Țara vrea să trăiască politicește în ritmul vremii: este învătământul pe care îl oferă zilele comemorative și înțelegerea lui, este singura esire din haos. Fiecare zi ce trece în semnul altei politice, este o coborire nouă și primejdieasă...

„Ajută-te, că și Dumnezeu te ajută”

Nemulțumirea poporului și-a ajuns culmea. Stările dureroase, de cari e stăpânită țara prin cărmuirea nenorocită a partidului liberal, a dus poporul la desnađăguitare. Strigătul său de nemulțumire îl auzi președintele. Nu numai că produsul mării nu se nu-i răsplătește munca sa, dar îndoește și nemulțumit de jaf și nedreptate, ce se face din partea celor ce s'ar fi chemați, a-l ocroti și apăra de jaf și nedreptăți. Strigătul său însă nu e de ajuns, pentru delăturarea acestui rău; nu e de ajuns, pentru că în nenorocita noastră de țară acest strigăt e strigăt în pustie, se bate toaca la urechea surdului. Durerea și răul, de care suferă poporul, se va delătura numai

prin voiața hotărâta a poporului. Grănarul economului va rămânea gol fără muncă și oboseală. Nimic în lume fără muncă, fără jertfă. Și cu cât un lucru, ce se începe la îndeplinire, e de o însemnătate mai mare, în aceeași măsură se cere și muncă și jertfă. A sta și privi cu mâinile încrucișate, a sta la o parte în fața păului, însemnă, a purta și mai departe jugul neomenesc, pus pe grumazul nostru de guvernul liberal.

Partidul liberal, care are puterea în mână și stăpânește țara de zece de ani, s'a făcut stăpân peste Legățile țării, pe cari le jefuiește, întărindu-se și stăpânind țara prin puterea banului. Prin puterea, ce o au ca cărmuitori ai țării deoparte, iar de altă parte

prin puterea banului îngreunează lupta oamenilor de bine, cari tind la delăturarea răului, ce ne pusiește. La aceea bogăția, iar la aceea iubirea de neam. Orice luptă însă, pusă la cale contra răului, nu se poate face fără de jertfă. Partidul nostru e bogat în iubire de neam și țară, dar sărac în cele materiale. Înțeleg pe conducătorii partidului, nu și partidul în întregime. Pentru că ori cât de reduși sunt în partea materială membrii partidului a parte, totalitatea, mulțimea lor, cari fac mai mult ca trei părți din cetățenii țării, sigur sunt în situația, de a duce lupta cu dușmanul și când e vorba de ban. Oricât de puțin ar contribui unul fieșecare, dela mulți s'ar aduna mult.

În mulțime e puterea. Uniți în gândire — cum de fapt și suntem — sunți să fim și în jertfe. Fără jertfe, lupta merge anevoie și suferințele se prelungesc. Liberalii sunt în curaj cu aceeași. Și fiind că știu, caută să stăpânească cât de mult nenorocita această de țară. Vrem noi grabnica mântuire, grabnica scăpare de jugul rușinos, în care ne aflăm? Dacă da, fiecare să contribuie cu obolul său, ca o jertfă sfântă, ce se aduce pe altarul mântuirii neamului. Cine se sustrage dela aceasta jertfă, nu-și iubește țara, nu-și iubește neamul, nu se iubește nici chiar pe sine, pentru că prin lipsa de jertfă, împedecă sosirea mai de timpuriu a bineului, pe care îl așteaptă cu atâta dor. Nime să nu părădă din vedere proverbul: «Ajută-te, că și Dumnezeu te ajută!»

I. G.

— D. M. Mileteanu inspector general administrativ a fost numit prefect al orașului și județului Arad, în locul decedatului I. Georgeacu. Numirea D-Sale este primită cu simpatii, ca în anul om, care va căuta să facă administrația pură și cinstită.

Sărbătoarea Dobrogei

28 Octombrie, 1928

La 50 de ani de stăpânire românească în Dobrogea, nu sărbătorim o cucerire, ci înnoarea unei moșteniri cucerite nouă de strămoși. Pe câmpiile Bulgariei la Plevna, în 1877, armata română biruină pe Turcii alături de Ruși, a stăpânit acest drept. Surprinzându-se stăpânirea turcească, Dobrogea s'a răpit Românilor prin drepturile poporului românesc, cel mai vechiu și cel mai numeros în această provincie. Im primit îndărăt un pământ ce ni s'a răpit acum de 500 de ani. Din mâinile căpitanilor lui Mircea cel Mare Domn al Țării Românești peste amândouă malurile ale Dunării până la Marea cea mare și al cetății Dârstor (Silistra) stăpânitor, — Turcii au cuprins țărișoara aceasta.

Mai mult decât atâta: Dacă ar fi rămas judeva scris numele, poate, că ar fi trebuit să pomenim azi pe cel dintâi Roman așezat între Dacia dobrogeni, sau cea dintâi înscrutare între Romani și Daci, — și unii și alții strămoșii noștri, — acum 1900 sau poate chiar 2000 de ani.

Aici în Dobrogea s'a plămădit înlăina oară acestecul romano-dac; aici este leagănul poporului românesc, cu mulți ani înainte de buința împăratului Traian împotriva regelui Decebal.

Suntem, așa dar, acasă la nou în Dobrogea de aproape 2000 de ani. Și dacă au început să curgă pe aici popoare năvălitoare (bgi strămoșii Nemților), Bulgari, Slavi și acle) neamul nostru tot pe loc rămas. Dă-

deau dijmă barbarilor din avutul lor, nu mai ca să fie lăsați în viață. Apa trece, pietrele rămân, — vorba asta de atunci a rămas. Iar când Grecii din Constantinopol (Bizantinii) ajungând cu corăbiile de comerț, cu cuceririle până la gurile Dunării, au întâlnit pe aici voievozi români: Pe voevodul Bădila, pe Solomon, pe Tatul la Silistra, pe Saeca pe la Isaceca, pe Balică pe la Caverna și alții.

Poate că urmașii acestor voevozii, în sufletul cărora trăia amintirea țării întregi, Dacia lui Traian dela Tisa la Marea-Neagră, se vor fi alipit la țara lui Mircea cel Mare. Când Turcii au sfărâmat împărăția Grecilor din Constantinopol și Țara Bulgarilor, au pornit mai departe să cucerească și alte țări. În Dobrogea, la Silistra, au dat de căpitanii lui Mircea cel Mare, Domnul Munteniei, pe cari i-au alungat. Ca să aibă oaste la îndemână pentru cetățile Dunării și pentru războaie, sultanii au adus coloniști turci din Asia și mai apoi și Tătari, așezându-i în Dobrogea. Pe Români nu i-au stărpit, fiindcă aveau nevoie de muncitori pentru plugărie, — Turcii de aci fiind de meserie ostași și puțini crescători de vite. Ba ceva mai mult: Tătarii dobrogeni când făceau năvăliri în Muntenia și Moldova, aducea cu ei familii de robi pentru munca câmpului. Astfel populația românească de aici sporea cu încetul.

Pentru acești locuitori se milosșeaua unii Domni români, trimițându-le daruri (cărți, odoare sfinte și bani) pentru sărmanie lor biserici dela Babadag la Cernavodă

și până la Silistra.

Așa a făcut Ghica-Vodă al Munteniei biserica de piatră la Silistra pentru miiropolia de acolo, încă de acum 300 de ani aproape. Nu putem să prăznuim această zi a Dobrogei, fără să pomenim pe aceia cari au fost din vechi vremuri urzitorii hotarului României Mari de azi, descălțători de țară în pragurile Mării Moccanii.

Când pășunile Ardealului nu au mai putut cuprinde atâtea turme, oierii români au coborât munții și s'au revărsat spre Dunăre și spre Nistru, peste Dunăre în împărăția ierburilor până la Marea-Neagră. Cum spune cântecul ciobănesc:

Vara le vâra

In potni de munți

Cu vârfuri cărunți.

Iarna le ierna

Coșo îndepărtare

In prundiș de Mare..

Acești înainte mergători ai unirii tuturor Românilor, — moccanii — mereu pe drumuri, au fost răspânditorii cântecelor și poveștilor de protutindeni și ai cărților, ajutând astfel unificarea graiului și sufletului românesc. Moccanii au tras drumuri noi prin singurătățile cu iarbă ale Dobrogei, au deschis vaduri, au săpat fântâni, au ridicat târle, au întemeiat sate, și prin prășia lor asănătoasă au îngroșat numărul Românilor dobrogeni, adăogând astfel cu munca și sporul dăe populație la întărirea Românismului în ținuturile dintre Dunăre și Mare. De caeca pe la 1850, Dobrogea a părut unor călători «o mare stână de ciobani ardeleni».

Uzinele comunale: adăpost de iredentiști?

Cine este dl Taugner Frigyes? — La 17 funcționari străini șase români.

Ziarele locale au publicat știrea, că Comisia Interimară a municipiului Arad s'a ocupat cu definitizarea dlui Taugner Frigyes în postul de conducător tehnic la Uzinele Comunale. Trebuie să arătăm cine este

dl inginer Taugner Frigyes care după ce a absolvit universitatea din Budapesta a fost imediat angajat la uzinele Comunale a orașului Arad ca conducător tehnic în ciuda altor ingineri români cu diplomă în regulă și cu o practică îndelungată,

căci dl Kaufmann avea nevoie de un om de pac. Și cine a putut să împlinescă mai bine rolul acesta decât

dl Taugner Frigyes care în decursul timpului cât a stat la Budapesta făcea parte din grupa „ébredítő-tilor” (unguri cari să deșeapă).

Ne este foarte bine cunoscut, că „ébredők” din capitala lui Horthy cum ne injurau și defăimau Țara Românească și dl Taugner încă a căutat cu fiecare ocaziune a-și manifesta „simpatiile” sale pentru România: așa

ia deroga să se considere ce-ătean a unei Țări unde „opinarii de

valahi” sunt stăpâni, din care cauză călătorea cu pasaport unguresc.

Însă după absolvirea universității totuși a venit să ceară pâine dela aceasta Țară batjocurită la Budapesta.

Deși nu avea nici o practică, nici diploma nostrificată, totuși dintre aița ingineri români în urma proiectiei dlui Kaufmann, dl Taugner a fost angajat ca conducător tehnic la Uzinele orașului.

Protectorul său dl Kaufmann în urma faptelor comisie la aceste uzine este tras la răspundere și desigur va primi sancțiunile meritate, dar nu înțelegem că de ce dl Taugner Frigyes este menținut la uzine și pe deasupra și favorizat de către Comisia Interimară. Chiar zilele trecute s'a ocupat Comisia Interimară cu chestia motorului Diesel dela uzina de apă și a constatat, că raportul dlui ing. M. Tripa corespunde adevărului și că dl Kaufmann a indus în eroare Primăria cu calculațiunile prezentate despre curentul electric dela uzina de apă, așa că exploatarea apei a costat cu mult mai mult decât dacă uzina ar fi luat curentul necesar dela Uzina Electrică

Este interesant că colaboratorul intim al dlui Kaufmann inginerul Taugner Fri-

gyes care era însărcinat cu conducerea uzinei de apă, în decurs de 2 ani n'a avut nimic de obiecționat și nu a atras atenția nimănui asupra acestei erori, ca conform raportului menționat a costat uzina câteva milioane. Deci dl Taugner Frigyes a dat deplină dovadă ce „speculist” bun este și apoi

Comisia Interimară în loc să-l tragă la răspundere, l-a votat un adaus de plată și s'a ocupat cu dehnulizarea lui în postul de conducător tehnic.

Este curios când

atâta ingineri români cu pregătiri vaste nu pot în România să ajungă la un post, Primăria din Arad ține de conducător tehnic pe unul, care nici românește nu șie.

Dar cine cunoaște stările dela uzina orașului nu se va mira de aceasta, că acolo și azi dintre funcționari abia 6 sunt români, iar 17 sunt de naționalitate străină. Întrebăm care întreprindere ori bancă ungurească are vreun funcționar român

Să ne mângâiem în credința că Primar nu are încă cunoștința acestor fapte dureroase, în al zecelea an al Uniunii. Suntem siguri că dsa se va sesiza de aceste rânduri și va lua măsuri de îndreptare, cum românismul Dsule este, o știți simțitori, la asemenea cazuri...

Asanarea Băncii „Victoria” din Arad.

În urma stăruințelor depuse în timpul din urmă a succes să se accelereze asanarea proiectată a Institutului ajuns pentru câțva timp în jenă trecătoare, întrucât conducerea Băncii Naționale a României, animată de pârintească dorință de a ușura situația „Victoriei”, a pus aceste noi și însemnate credite ieftine la dispoziție și a nume atât în mod direct, cât și prin intermedierea Băncilor mari din București. La acțiunea de asanare dia viitor, Banca Românească și Banca „Albina” Sibia — cari și până în prezent au dat „Victoriei” sprijinul lor, — vor avea un rol încă și mai efectiv. Adunarea generală a băncii va fi convocată pe începutul lunii Noiembrie a. e. Plata dobânzilor după depunerile spre fruct-

ificare, cari au aderat la moratoria, va începe deja în zilele viitoare. Tot atunci se va face și replătirea depunerilor până la suma de Lei 10.000 și cari au fost abuzate. Îndată după înerea Adunării generale care va avea loc la 10 Noiembrie 1928, banca își va relua activitatea și în cecece privește acordarea de credite noi, atât la Sediul său central, cât și la cele opt filiale ale sale din județ. Dependenții pot deci privi viitorul cu toată încrederea, întrucât banca să aia pe ceia cea mai bună de a intra în normă, cecece îi va ușura replătirea în întregime și la termenul convenit a sumelor abuzate. Refacerea sigură a „Victoriei” a început și nimic nu o va mai putea împiedeca din dezvoltarea sa viitoare.

Pe acești ciobani i-a întâlnit prin Dobrogea după 1879, Mihail Cogălniceanu, marele om politic și ministru de externe al României, care împreună cu primul ministru Brătianu, ca sfetnici ai Regelui Carol, au cucerit bunăvoințele marilor puteri (afară de Rusia) pentru drepturile României neașteptate.

«Măi băceți, zicea Cogălniceanu mocanilor, când cutreera țărișoara veche — nouă adăogată la România, — aici e raul vostru. Cecece ați găsit voi în Dobrogea n'o să mai apuce nici copil de copilul vostru. Scuturați-vă pungile, vindetți ce aveți lipșiți—vă de oi și cumpărați pământ, c'aveți să fiți bogăți». Mocanii au ascultat sfatul marelui om departe văzător.

Iar dacă azi avem o întinsă proprietate românească, dacă avem o conștanță aproape româniată, apoi Ardealului să mulțumim încă ne-a trimis în Dobrogea prisosul de populație, tot Români dârzi și stăruitori în cucerirea bogățiilor și a civilizației.

În această zi a Dobrogei noastre se cade să pomenim cu toată evlavie numele lui Mihail Cogălniceanu, apărătorul călduros al Dobrogei, și al lui Ion Brătianu făuritorul României neașteptate, în 1877, alături de marele Rege Carol I. Când principele Carol a fost rugat în 1866 să primească tronul României, cineva l-a sfătuit să renze, fiindcă: «țara aceea n'are nici un viitor». Atunci principele a pus degetul pe hartă și a urmat cursul Dunării până la Mare; apoi ar fi zis: O țară care are un asemenea fluviu

ce leagă centrul Europei cu lumea de răsărit, peste Mare, e plină de viitor economic. Și a primit să ne fie Domn. Două gânduri mari l-au stăpânit dela începutul domniei lui: Neașteptarea țării de Turci și înlinderea hotarului îndreptăți: până în pragul Mării. Și înțeleptul Rege l-a cucerit.

A pariat o deosebită grijă pentru Dobrogea. Străduințelor Sale datorim podul peste Dunăre și clădirea portului Constanța și a orașului, cumpărări de vapoare pe Dunăre și Mare, colonizările, acordarea drepturilor politice, organizarea pescăriilor și alte măsuri. În ultimii 15 ani ai vieții sale, venea în fiecare an cu vaporul pe Dunăre până la guri, să-și vadă colțurile de țară pentru civilizarea căreia a pus tot sufletul Său.

La capătul unei jumătăți de veac de muncă românească între Dunăre și Mare, ne vom socoti, punând față în față icăna Dobrogei pe care am găsit-o în 1878 și pe cea de azi. Când s'au așezat autoritățile române în Dobrogea, Constanța era un sat țurcesc, murdar și sărăcăcios. În port era un mic cheu de lema de 200 metri și o magazie de piatră pentru cereale. Corăbiile mari și vapoarele nu se puteau apropia de mal, ei erau încărcate în larg. O linie ferată făcută de Englezi lega Constanța cu Cernavoda.

Sub Regele Carol I, am construit, numai cu ingineri români, peste Dunăre, unul din cele mai mărețe poduri din lume, legând astfel Dobrogea prin cale ferată cu restul țării. Această legătură cu Marea a înzecat comerțul nostru și azi 3 părți din co-

— La Ciucea... Săptămâna trecută a avut loc la Ciucea, mari serbări populare cu ocaziunea sfințirii drapelurilor partidului național-țărănesc. Au participat toți țărani din Ciucea și jur, drept dovadă de călă popularitate, se bucură dl Octavian Goga în propria sa țară. Au vorbit dnii Alex. Văda-Vo vol și Emil Hațieganu. Țăranii după sfințirea steagului au depus următorul jurământ: «Jurăm pe credința sfântă a părinților noștri, la fel cu sutele de mii de români, adunați la Alba-Iulia, că vom lupta din toate puterile, contra acelor, cari vor mai încerca să vândă sufletul neamului românesc. Nu vom răbda rușine, nu vom răbda nedreptate, ci ne vom apăra, din partea ori căi vor veni. Așa să ne ajute Dumnezeu». Poporul cu mâinile ridicate spre cer a depus acest jurământ, blestemând pe acare se vor abate dela el.

merțul României în afară, se face prin Constanța.

Orașul și portul de asemenea au fost clădite dia nou și tot cu ingineri români.

S'a înțins în Mare un dig de piatră ca să fie de adăpost portului împotriva furtunilor.

Dealangul digului pot ancora, pe un rând, 60 vapoare mari. Portul s'a împărțit în bozine pentru vapoarele de pasageri pentru cereale, lemn, cărbuni, vâle și petrol, cu multe magazine și linii ferate până în mal. Două magazine (silozari) pentru cereale, alesul și păstratul cerealelor, pe primii 5000 vagoane cereale la un loc. Fiecare magazie poate înmagazina, pe dia în vapoare și vântura 300 tone cereale pe oră. O țară vârată în pământ, dealangul căii ferate, se arde pe rândul fecmai din Prahovaa, ca să fie vârsat deadreptul în vapor.

Ses. Tele erau necunoscute. Drumurile mergeau cețite dela un sat la altul. Erau pline de gropi și de noroi, fiindcă nu le îngrijea nimeni. Azi avem în Dobrogea drumuri drepte și pictruite pe vre-o 1500 km. lungime. Înăuntrul Dobrogei nu se pomenesc de postă pentru scrisori și bani, nici telegraf.

Azi avem postă, telegraf și telefon în toate comenele; o cruce de căi ferate, leagă Dobrogea în lung și în lat.

Satele erau un pâlce de bordeie sau căsuțe acoperite cu paie, pământ ori stuf, cu

INFORMAȚIUNI

— **La data de 15 Noembrie** a. c. va apare în localitate un nou ziar românesc cu titlul de „Aurora Aradului” al partidului țărănesc de sub șefia ministrului dr. Lupu. Director al ziarului va fi dl avocat Niculescu, vicepreședintele organizației lupiste din Arad. Nu putem decât să ne bucurăm de apariția acestui ziar, care sperăm că aci la granița de Vest se va ridica d’asupra patimilor politice și va urmări în primul rând crezul românesc luând asupra-și o parte din sarcina pe care o ducem în apărarea intereselor naționale.

— **Maria Popoviciu născ. Iahn**, soția dlui Mihai Popoviciu director de bancă din Arad, a decedat în vârstă de 51 ani. Transmițem condoleanțele noastre.

— **Cununie.** Duminecă, 28 Oct. a. c., s’a celebrat cununia D-soarei Gabriela Popluca profesoară în Arad, fiica vrednicului părinte Gavriil Popluca din Chișineu-Criș cu d. căpitan de grăniceri Aurel Petrașia. Nuni au fost D-na și Dl Victor Ceapa avocat în București, iar proot cununător părințele adm-protopop Petra Marșieu din Șocodor. Transmițem și din parte-ni săcerile noastre felicitări și urări de bine tinerii părechi și părinților.

— **În Italia** s’a celebrat la 28 Octombrie aniversarea a șasea a mărșului fascist asupra Romei, cu care ocaziune s’au desfășurat ceremonii solemne și manifestațiuni impozante. În loc de discursuri s’au inaugurat numeroase opere de utilitate publică drept dovadă a progresului realizat de fasciști.

— **34 morți și peste optzeci răniți** au căzut victimă catastrofei de cale ferată, întâmpinată la Stațina, în ziua de 26 Octombrie: Simplonul, care venea de la București și lăcătieratul de la Sibiu, în urma unei greșite manevre a acarului, s’au ciocnit cu o putere extrem de violentă, dat fiindcă Simplonul mărșea cu o viteză de 80 Km pe oră. Între morți au fost mulți copii și femei, lucru ce mărește și mai mult tragedia acestei nenorociri. Stațul a păgubit vre-o 10—12 lei, numai în material, la care se va adăuga încă odată atâta despăgubirea ce va trebui plătită victimelor și urmașilor celor morți.

o ferăstrăică cât bagi capul. În singura odaie unde se grămădeau toți ai casei, rogojinele pe paturi erau așternutul cel mai obișnuit în Dobrogea. Biserica era o biată căsuță ca toate căsuțele, cu o cruce deasupra, ca să cunoști că aici e casa Domnului.

Satele Dobrogei de azi s’au umplut de case mari, luminoase și cu ferestre mari și odăi multe; unele părănd niste orașele; s’au împodobit cu biserică marete, cu școli ca la orașe, cu gospodării ce nu se deosebesc de cele din restul țării; o schimbare la față pe care n’ar mai recunoaște-o un sculat din morți din vremea când Dobrogea era o paragină pustie și sălbătică.

Nimeni, cu toate greutatele vieții de azi, nu se va găsi să zică că erau mai bine când era mai rău, când adică Turcul stăpânea străvechile noastre ținuturi.

Mândri de prefacerea săvârșită în mai puțin de o viață de om, în Dobrogea, să rugăm pe Dumnezeu ne ocrotească, ca să desăvârșim munca începută în pragurile Mării, în zilele a trei Regi, într’o Românie mărită, cuprinzând hotarele ei firești trase de acum 1900 ani.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

M.

Prin teatru, cultură.

Jocurile olimpice cu variantele lor ca gimnastică, atletism, cant, emulări retorice, diferitele școli din antichitate, bisericile creștine de mai târziu, școlile de azi, conferințe, întrunirile publice de ordin cultural, nu urmăreau și nu urmăresc altceva decât perfecționarea omului și fizic și spiritual. Ființa divină, care este omul, trebuie să apropie divinitatea din care porcede. Mijloacele nu interesează, scopul și efectul primează. Omul trebuie adus la realitate, trebuie mereu adâncit în meditații asupra aceea ce este și va putea fi, asupra aceea ce se cheamă origine și aceea ce vom numi destin. El trebuie să cerceteze cauzele și efectele fenomenelor, de orice ordin ar fi ele, ce se flectează sub ochii săi. Faptele și ideile, vorbim despre fapte ce se săvârșesc ca rezultate reale ale funcțiunilor intelectuale, sunt dovezile existenței omului.

Dar, mecanismul intelectual al omului trebuie să fie îndreptat mereu înspre ceea ce este frumos și nobil.

Nimic superflu, nimic din ceea ce a trecut în domeniul artei, nu se face zădarnic. Prin arta muzicală, prin arta plastică, cea coreografică, prin arta poetică omul se apropie de natură, se apropie de sine însăși, cunoaște natură, se cunoaște pe sine însăși.

Cultura se cheamă ceea ce însetează azi națiuni și strate sociale. Și, tot cultură se numește ceea ce ne lipsește nouă. Sincer, nouă, ceea ce scriem și celora ce citim.

Izgonirea atavismului, noblețea sufletească, iubire frățească respectul de sine însăși și respectul față de alții sunt toate scopuri ce urmărește legea creștinească. Acestea, blândețea și caritatea sunt adevăratele indicii ale culturii, ale culturii minții și sufletului.

Teatrele se așează, azi, alături de cele mai înalte instituții de educație sufletească și, dacă vreți, patriotice.

Prin eleganța gesturilor, prin mlădiea frazelor ce le pronunță, actorul este un adevărat dascăl.

Cu apitorul actorului, a regizorului care este măștrul în arta plastică la teatru, autorul, deci, acela care, printr’un dor sacru, prinde momentele caracteristice din viața de toate zilele, acela care printr’o putere supraomenească, zisă talent, se ridică deasupra oamenilor și le vede părțile bune și cele rele, menajează și laudă primele și le biciuiește, pentru a le stârpi, pe acestea din urmă, zic, autorul își ajunge nobilul scop mai de grabă, căci auditorul nu numai că este și spectator, dar prin felul de a i se expune acțiunea este luat din mediul în care trăiește și transpus în mediul și epoca în care acțiunea se petrece.

Teatrul înlocuiește cartea, înlocuiește pe lector, înlocuiește, uneori, pe instructor, câte odată antipatic, este distractiv și foarte instructiv.

Tot ce-am anticipat aci am făcut-o și și pentru cei necunoscători în materie, ca să-și aducă aminte de aceste adevăruri, și pentru cei necunoscători pentru că să cunoască și să urmeze.

Nu putem lauda în deajuns inițiativa particulară care ne-a dat teatrul de vest și nu găsim cuvinte destul de calde, destul de călitate cari să pătrundă la inima Românilor cerându-le insistent sprijinirea acestui teatru care și-a dat toată silința ca să grupeze elemente dintre cele mai bune. Este suficient să amintim numele Dlui Zaharia

Bârșan, care este o mândrie, nu numai a scenei, ci și a poziției Românești.

Am fi foarte fericiti dacă chemarea noastră ar găsi ecou în sufletele Românești, căci aceasta ar îmbărbăta și mai mult pe inițiatori și pe actori.

T.

— **La Suceava.** Alegerile pentru consiliul județean la Suceava, au dat prilej să se verifice din nou forțele partidului național-țărănesc. Cu acest prilej, lista partidului național-țărănesc, a obținut 7033 de votari față de lista adversară liberală pe care nici teroarea nu a mai putut să o scoată învingătoare. E semnul îmbucurător al unor vremi, cari ca mâine pot să sosească pe țara înțregă: dovadă că nici minciuna nici teroarea nu îi mai poate ajuta pe oamenii fără de legilor...

Dela Judecătoria Rurală Nădlac.
Nrul 101—1928.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE.

Subsemnatul delegat executor judecătoresc reges prin aceasta public că în urma deciziei Judecătoria rurale Nădlac No. 577—1927 și G: 2161—1927 în favoarea lui Zimmermann Nandor, reprezentat prin Dr. I. Băneșiu avocat în Nădlac pentru suma de 5000 Lei capital și accesorii. Suprasedestrat conf. deciziei No. 717—1928 în favoarea «Nădlăcana» Inst. Credit și Economii Nădlac repr. prin Dr. Al. Fântănar pentru suma de 10000 Lei capital și accesorii. Se delige termen de licitație pe ziua de 19 Noembrie 1928, ora 3 p. m. în comuna Nădlac No. 501, unde se vor vinde la licitație publică: 500 buc. piatră arsă, 150 țigla, diferite lemne de lucru, 1 bonă, 1 canapea de lemn, 1 pat de lemn, 1 ladă cu pupitru.

Toată acesta mobilă s’a prețuit în sumă de 2350 Lei.

Nădlac, la 25 Octombrie 1928.

Delegat Executor: D. FEIER m. p. Pentru conformitate Impiegat: Indiscutabil.

CINEMATOGRAFUL ELISABETA

Duminecă „Grădina de animale.”
De Luni „Palangerul alt”
De Miercuri „Rasputin”

Reprezentările încep la orele 5, 7 și 9

CINEMA URANIA

Dela 3 Noembrie
Crocette

Rep. incepe la orele 5, 7 și 9

S’a început

vânzarea în detail cu
prețuri de engros

în magazinul de
sticle FISCHER Arad
palatul Crucea Albă.

GHEȚE BATA GHEȚE
Cele mai eftine din lume!

Șoșoni cu tivitură de catifea Lei 390.

ARAD, VIS-A-VIS DE TEATRUL COMUNAL.

Citiți și răspândiți,
ziarul „Românul.”

„VICTORIA”

Institut de Credit și Economii, Societate pe Acții, Arad.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Institutului de Credit și Economii „Victoria” S. p. A. Arad, sunt convocați pe ziua de 10 Noembrie 1928, orele 10 a. m. la

a XL-a adunare generală ordinară

care va avea loc în localul Institutului din Arad, (Bulevardul Regele Ferdinand I. Nr. 3.) pe lângă următoarea.

Ordine de zi:

1. Constituirea Adunării Generale.
  2. Darea de seamă a Direcțiunii.
  3. Raportul Comitetului de Supraveghere.
  4. Stabilirea conturilor Bilanț și Profit & Pierdere pentru gestiunea anului 1927.
  5. Raportul Direcțiunii asupra rezultatului moratorului cerut în cursul anului 1928 dela deponenți
  6. Propunere pentru majorarea capitalului social dela suma de Lei 30.000.000 cu încă Lei 30.000.000 sub formă de acțiuni de prioritate potrivit condițiilor prospectului de emisiune.
  7. Modificarea Statutelor Art. 1—88.
  8. Dimisia Direcțiunii și a Comitetului de Supraveghere.
  9. Alegerea noului Consiliu de Administrație și a noului Comitet de Supraveghere.
- Notă.** Potrivit art. 22 din Statute, la Adunările Generale au drept a participa cu vot consultativ și decisiv numai acei acționari, cari sunt trecuți ca proprietari în registrul de acțiuni cel puțin cu șase luni înainte de Adunare și cari cel puțin cu 24 ore înainte de Adunare își însușă la Direcțiune dreptul lor de participare la Adunarea Generală și eventual dovezile de plenipotență.
- Arad, la 23 Octomvrie 1928.

Activ		Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1927.		Direcțiunea. Pasiv	
Cassa în numerar	6.164.617,15	16.348.230,49	Capital societar	30.000.000,—	
Disponibil la bănci	10.183.613,34	1.617.999,405	Fond de penziune	3.552.128,—	
Escont		40,044	Depuneri spre tructificare pelivrete	290.303.077,26	
Hipotecă		176.992.766,23	Depuneri în cont curent	15.369.411,—	305.672.489,26
Credite de cont-curent		12.572.795,81	Depozite de cassă		3.158.066,61
Diverși debitori și poziții transitoare		7.385.415,24	Dev ze		17.314.626,—
Efecte proprii		1.331.444,—	Creditori în valută străină		39.125.000,—
Efectele fondului de penziune		438.618,60	Reescont		80.082.900,—
Mărfuri (cereale)		13.789.066,—	Creditori: Diverse conturi credi-		6.575.177,50
Imobile proprii la Centrală și filiale		1,—	toare și poziții transitoare		215.920,—
Mobilier		490.697,756	Dividend neridicat		5.001.420,—
			Dobânzi transitoare aticipate		490.677,726
Coturi de ordine:					
Efecte în gaj		24.138.135,80	Conturi de ordine:		
Efecte în depozit liber		8.301.500,—	Depunători de efecte în gaj		24.138.135,80
Debitori de garanții		12.051.908,—	Depunători de efecte în depozit liber		8.301.500,—
			Scrisori de garanțe		12.051.908,—
		535.189.330,17			535.189.330,17

Arad, la 31 Decemvrie 1927.

DIRECȚIUNEA:

Gheorghe Popoviciu, m. p.
director, expert-cotabil

Roman R. Ciorogariu, m. p. președinte
Dr. Sever Ispravnic, m. p. Axente Secula, m. p.
Antoniu Mocșionyi, m. p. Dr. Cornel Ardelean, m. p.
Dr. Aurel Demian, m. p. v. președinte
Traian Vașan, m. p. Procopiu Givulescu, m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat contul prezent și l am aflat în consonanță cu registrele institutului.

Aureliu St. Săluțiu, m. p. președinte
Dr. Eugen Bețeș, m. p.
Demetriu Muscan, m. p.
Dr. Aurel Raicu, m. p.
Dr. Ioan Robu, m. p.

AVIZ.

Avizăm On. public românesc, că cu ziua de 1 Decemvrie am deschis magazinul nostru de mobile de lux în locul propriu din Palatul Domeniilor, Str. Horia și Gh. Popa colț, unde se pot procura ieftin și în condițiuni foarte avantajoase tot felul de aranjamente s. a. dormitoare, sufragerii, birouri etc.

Primiți comanda după desen și devize întocmit de desenatorul nostru.

„LOCUINȚA ARTISTICĂ”
societate în comandită tâmplari români din Arad.
V. SFĂT și COMP.

Redactor responsabil Dr. Bărbusu.

APOLLO
Dela 1 Joi
Omul care râde
Rep. începe la orele 5, 7 și 9

**Faceți abonamente
la ziarul Românul.**

Dela Judecătoria Rurală Nădlac.
No. 102—1928.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE.

Subsemnatul executor delegat Judecătoresc reges prin aceasta public că în urma decisului Judecătorecii rurale Nădlac No. 192—1927 și No. G: 1631—1927 în favoarea lui Hendrik Rudolf, pentru suma de 940 Lei capital și accesorii, reprezentat prin Dr. Al. Fântănar avocat în Nădlac, se defigie termen de licitație pe ziua de 10 Noembrie 1928 ora 3 p. m. în Șcitiu (sălaș), unde se vor vinde la licitație publică: 3 mm grâu.

Toată acesta mobilă s'a prețuit în sumă de 1950 Lei.

Nădlac, la 24 Octombrie 1928.

Delegat Executor: D. FEIER m. p. Pentru conformitate Impiegat: Indiscifrabil.

Iosif Muzsay

ARAD, vis-a vis cu teatrul

Lista prețurilor de toamnă și iarnă:

Costum bărbătesc lână curată	Lei 1750
culori de modă	2450
vănat și negru l-a calit	2750
Pardesiuri de toamnă și iarnă	1950
Ulster Doublu l-a cal.	2450
Palton negru de iarnă cu guler de lână	2650
Haine pentru școlari	1600
Paltoane de piele l-a calit în toate culorile	3900
Raglan fregoli	2000
Pardisiu de gumă	800
Trench coats cal t.	2500

! Croitorie după măsură!
! Mare magazin de postăvărie!

Pentru menajul Dvoastră procurați-vă produsele

Fabricelor de Conserve, Ciocolată și Bonboane

M. Ștefănescu Grivița

S. A.
pe cari le găsiți
la sucursala din Arad,
:-: vis-à-vis de Teatru. :-: